

DÔSTOJNOSŤ ČLOVEKA

Pracovný zošit k učebnici
náboženstva pre 8. ročník ZŠ
Západný obrad

Tibor Reimer

Od strany 29

Určené na vyučovanie v domácnosti počas obdobia karantény

www.pracovnyzosit.sk

Akékoľvek iné použitie nie je dovolené

Vydalo Vydavateľstvo DON BOSCO

www.donbosco.sk

Dôstojnosť človeka

Náboženská výchova pre 8. ročník základných škôl – katolícke náboženstvo

© ThDr. Tibor Reimer, PhD., 2015

Za výber a použitie fotografií a ilustrácií zodpovedá autor.

Recenzenti:

prof. ThDr. PaedDr. František Trstenský, PhD. (odborný posudok)

Peter Kuljaček (praktický posudok)

Nihil obstat: prof. ThDr. PaedDr. František Trstenský, PhD., 2015

Jazyková úprava: Zita Ročkárová

Dizajn a layout: Braňo Gajdoš, A21, s.r.o. – ateliér pekného grafického dizajnu

V spolupráci s Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom vydalo Vydavateľstvo Don Bosco, Miletičova 7, 821 08 Bratislava v roku 2015 ako svoju 476. publikáciu.

ISBN 978-80-8074-314-7

Ďakujeme PaedDr. ThLic. Jane Hurajtovej, PaedDr. Lenke Dobrenkovej Langovej a PaedDr. Anne Gembalovej, autorkám inovatívneho projektu kurikula školského vyučovania katolíckeho náboženstva na Slovensku z roku 2009.

Kde je Boh, keď ľudia trpia?

3.3

1 Prečo musel zomrieť?

Prečítaj si nasledujúce riadky. Čo by si odpovedal Antonele?

Antonela

Mám 13 rokov. Moji rodičia sú veľmi nábožensky založení, už dlhšie túžia mať ďalšie dieťa, lenže počas jeden aj pol roka mala moja mamička dva prirodzené potraty. Tento mesiac mamičke zomrel brat. Prečo musel zomrieť práve môj 47-ročný strýko, ktorý zanechal tri malé deti? Veď jeho aj moja rodina veľmi veria v Boha! Už neviem, či mám v neho naďalej veriť. Ak nás má rád, prečo nám to urobil?

Drahá Antonela,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2 Vidieť Boha v trpiacich. Mnohí svätci uzreli Boha v utrpení druhých ľudí.

Doplň ich mená.

- Legenda hovorí o obrovi, ktorý ledva preniesol dieťa na druhú stranu rieky. Tento obor v ňom stretol „Pána sveta“, ktorého tak dlho hľadal. Bol to

.....

.....

- Mladý rímsky dôstojník sa podelil o svoj plášť s mrznúcim žobrákom pri ceste. Nasledujúcu noc sa mu vo sne zjavil Kristus a držal v ruke polovicu pláštá, ktorou muž prikryl žobráka. Tento dôstojník bol

.....

.....

- Istá svätica sa raz ujala malomocného a opatrovala ho v manželovej posteli. Keď to manželovi oznámili, ponáhlal sa domov, ale keď nadvihol deku, videl pred sebou ukrižovaného Krista. Svätica sa volala

.....

.....

3 Spolu s Ježišom niesť kríž. Každý človek nosí svoj kríž. Keď prijímame vlastné utrpenie a pomáhame druhým niesť kríž, zmeníme svet na lepší. Aký kríž nosíš ty?

Napiš doň, čo považuješ za svoj kríž! Dokonči vetu:

Keď nosím svoj kríž, vtedy mi pomáha

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Istému človeku sa raz prisnilo, že kráčal po brehu mora s Ježišom. Na oblohe sa odrážali scény z jeho života. Na začiatku každej scény si všimol dva páry stôp odtlačených v piesku: jedny patrili jemu a druhé Ježišovi. Keď doznala posledná scéna, opäť sa pozrel na zem. Všimol si, že mnohokrát bol v piesku odtlačený iba jeden pár nôh. A tiež si všimol, že sa to udialo v tých najsmutnejších a najhorších chvíľach jeho života. Veľmi ho to trápilo, a tak sa opýtal Ježiša: „Pane, Ty si povedal, že keď sa rozhodnem Ťa nasledovať, budeš kráčať vždy so mnou. Ale ako som si všimol, v najťažších chvíľach môjho života vidno iba jedny odtlačky nôh. Nechápem prečo, si ma opustil práve v čase, keď som Ťa najviac potreboval.“ Ježiš mu odpovedal: „Syn môj najdrahší, milujem ťa a nikdy by som ťa neopustil. V časoch tvojich skúšok a utrpenia, keď vidíš odtlačky iba jedného páru nôh, som ťa niesol na rukách.“

Bruno Ferrero

4 25 spôsobov, ako pomôcť druhým niesť kríž.

Pozorne si prečítaj 25 spôsobov, ako pomôcť druhým niesť kríž.

Nájdí aspoň tri ďalšie spôsoby a doplň ich.

1. Usmejte sa.	12. Pochváľte niekoho na verejnosti.	20. Kúpte niekomu lístky do kina.
2. Pomodlite sa za niekoho.	13. Počúvajte.	21. Pripravte pre niekoho darček.
3. Pošlite e-mail s poďakovaním.	14. Buďte pri blízkom, keď to potrebuje.	22. Vymenujte veci, ktoré na niekom milujete.
4. Zavolajte niekomu a spýtajte sa ho, ako sa má.	15. Venujte niekomu objatie, len tak.	23. Potľapkajte niekoho po pleci, keď je to vhodné.
5. Darujte kvety.	16. Trávte s niekým čas, zabávajte sa.	24. Milujte. Čo najviac.
6. Uvarte chutné jedlo.	17. Povedzte niekomu, že ho ľúbite.	25. Buďte šťastní.
7. Povedzte vtip.	18. Buďte na niekoho pyšný.	26.
8. Upracte.	19. Postrážte niekomu dieťa, ak je treba.	27.
9. Napíšte zamilovaný list drahej osobe.		28.
10. Darujte skvelú knihu.		
11. Upečte koláč.		

Vojnový konflikt

3.4

- 1** Vojnové konflikty dnes. V 20. storočí zomrelo následkom vojen okolo 180 miliónov ľudí. Čo myslíš, koľko ľudí asi zomrie vo vojenských konfliktoch v 21. storočí?

Vymaluj červenou farbou krajiny, kde zúri vojna.

- 2** Vojna je utrpenie, vraždenie, hlad, nenávisť a bolesť.

Vyber si jednu z fotiek a napíš krátky príbeh o ľuďoch, ktorých zobrazuje.

.....

.....

Po čom túži človek na fotke? Napíš to!

.....

.....

Čo by mu Boh podľa teba povedal?

.....

.....

3 Byť strážcom svojho brata. Príbeh Kaina a Ábela všetci veľmi dobre poznáme. Kain zo závidosti a nenávisti zabil svojho brata Ábela. Je to však aj príbeh každého z nás.

Ako mal konať a) Ábel a b) Kain, aby nedošlo k vražde?

.....

.....

.....

.....

Aj ty si už zažil situáciu, keď si závidel alebo bol nahneváný? Opíš ju.

.....

.....

.....

.....

Ako si vtedy reagoval?

.....

.....

Ako vnímaš toto správanie dnes?

.....

.....

Čo by si poradil ľuďom, ako by v takej ťažkej situácii mali reagovať?

.....

.....

.....

4 Napíš modlitbu za mier a pokoj vo svete.

.....

.....

.....

.....

Extrémizmus

3.5

1 Všetci ľudia sú si rovní.

Pozri si obrázok a napíš, čo chce vyjadriť.

.....

.....

.....

.....

.....

Najprv prišli po Židov, ale ja nie som Žid, a preto som neurobil nič, aby som im pomohol. Potom prišli po Rómov, ale ja nie som Róm, a preto som neurobil nič, aby som im pomohol. Potom prišli po antifašistov a ja som neurobil nič, aby som im pomohol. Potom prišli po mňa! Ale nezostal tu nikto, kto by pomohol mne!

2 Koho by si prijal?

Križikom vyznač v tabuľke, koho by si prijal za...

Potom odpovedz na otázky.

	Návštevníka nášho mesta	Občana nášho mesta	Spolupracovníka	Suseda v dome	Priateľa	Manžela/-ku	Zaťu/nevestu
Páchateľa drobných priestupkov							
Závislého od alkoholu							
Závislého od tvrdých drog							
Agresora							
Róma							
Moslíma							
Prostitúta/-ku							
Závislého od hazardných hier							
Páchateľa závažnej trestnej činnosti							
Vietnamca							

Čo znamená prijať človeka?

.....

Komu som ochotný pomôcť v zložitej životnej situácii? Prečo?

.....

.....

Prečo niektorých ľudí prijímame a iných nie?

.....

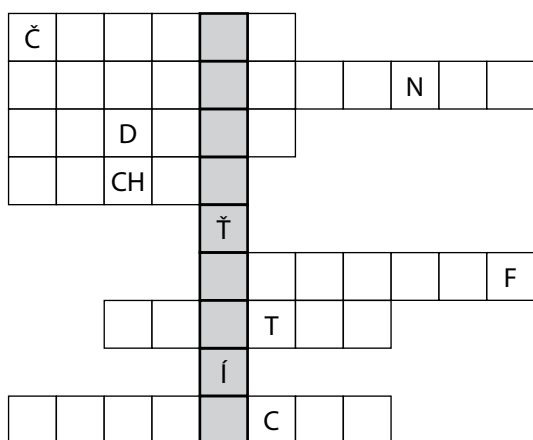
.....

3 Mýtus, alebo pravda?

Odpovedz na otázky. Porovnaj svoje odpovede so spolužiakmi a urči, či sa nasledujúce tvrdenia opierajú o fakty, alebo mýty.

	Pravda	Mýtus
1. Utečenci stoja náš štát priveľa peňazí a ohrozujú našu ekonomiku.	☐	☐
2. Rómovia sú na tom tak zle, pretože všetky peniaze prepijú.	☐	☐
3. Na to, aby štát mohol fungovať, musí uzákoníť iba jeden štátny jazyk. Neexistuje štát, kde by bolo súčasne uznaných viacero štátnych jazykov.	☐	☐
4. Černosi sú menejcenná rasa, majú menší mozog a nižšie IQ.	☐	☐
5. V porovnaní s ostatnými krajinami patrí Slovensko skôr k chudobnejším krajinám.	☐	☐

ZHRNUTIE: ĽUDSKOSŤ

1. Keď človek prežíva ťažkú skúsenosť, vidí všetko iba...
2. Utrpenie môže byť aj cestou...
3. Ľudskosť znamená... očami srdca.
4. Keď stretol Ježiša, rozdal polovicu svojho majetku chudobným
6. Patrón cestujúcich, preniesol dieťa cez rozbúrenú rieku
7. Podelil sa o svoj plášť s mrznúcim žobrákom pri ceste
9. Kain sa po smrti Ábela vyhovárал, že nie je ... svojho brata.

Dôstojnosť a výkon

4

Sliepka a zlaté vajce

Istý skúpy gazda choval na dvore sliepku, ktorá jedného dňa začala znášať zlaté vajíčka. Každý deň v kúte maštale pribudlo vajce z číreho zlata. Lakomému gazdovi to vrtalo v hlave: „Ako to, že obyčajná sliepka znáša zlaté vajíčka? To predsa nemôže byť len tak!“ Každé ráno vybral z hniezda zlaté vajce, rukávom ho preleštil, aby sa pekne ligotalo, a ukryl ho v komôrke. Zlatých vajec mal už za košík, ale nikomu z nich nedal. Ani sliepke zrna neprisypal, aby sa jej odvdáčil za nevšedný dar. Dokonca sa mu po čase vajíčok málilo. „Tá sliepka v sebe skrýva isto poklad väčšej hodnoty,“ hútal skupáň. Nevyčkal, kým mu sliepka naznáša ďalšie vajíčka, ale chytil ju a zabil. Nech si však jej vnútro akokoľvek obzeral, nič zvláštne v ňom nenašiel. A tak sa sám pripravil o poklad, lebo zdroj zlata stratil.

Ak sa príliš zameriame na zlaté vajce, môžeme prísť o celú sliepku. Človek je viac ako jeho výkon!

Čo predstavuje sliepka?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Čo predstavuje zlaté vajce?

.....

.....

.....

.....

.....

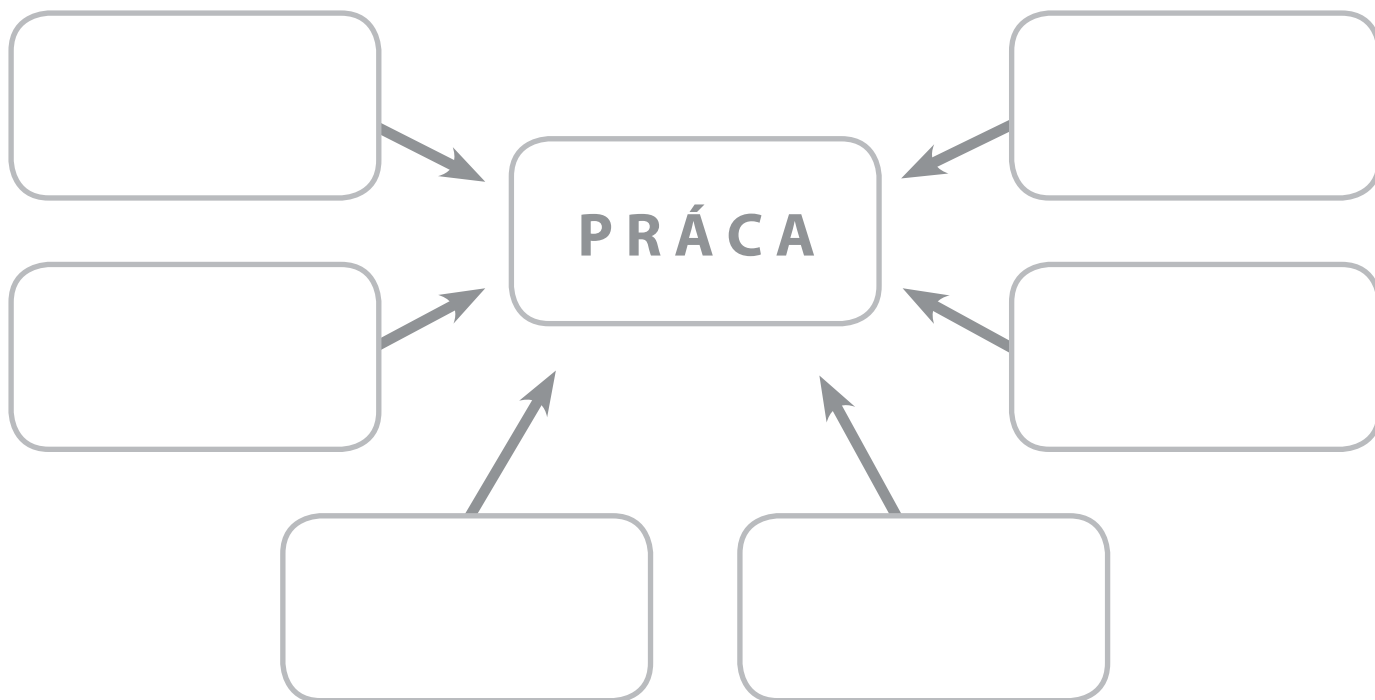
.....

4.1

Práca a jej zmysel

1 Aký je zmysel práce?

Vytvor myšlienkovú mapu (mind-map). V strede je pojem práca. Doplň, čo všetko s ňou súvisí.

2 Cena životných potrieb.

Vytvor si prehľad svojich základných potrieb. Do tabuľky doplň položky, ktoré považuješ za základné a súčasne si ich môžeš dovoliť. Považuj, ktorá položka je najnákladnejšia, na ktorej sa dá ušetriť, ktorá sa dá obmedziť. Porozprávaj sa s rodičmi o nákladoch a porovnaj svoje individuálne priority s prioritami tvojej rodiny.

Počet členov v domácnosti		
Základné potreby	mesiac (v €)	rok (v €)
strava		
bývanie		
oblečenie		
cestovné		
Spolu		

3 Čo práca nie je!

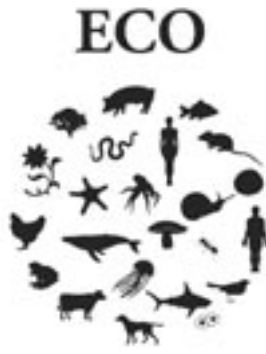
Profesie a činnosti roztried' do tabuľky podľa toho, či sú alebo nie sú prácou. Zdôvodni svoje rozhodnutie. Prečo sa niektoré profesie a činnosti za prácu nepovažujú? Čo spôsobujú jednotlivcom a spoločnosti?

**Obchod s ľuďmi – hoteliér – drogový diler – drevorubač – vrátnik – učiteľ
obchod zo zbraňami – pornoherec – športovec – zlodej – politik
terorista – prostitúcia – bankár – lekár**

Profesie alebo činnosti, ktoré sú prácou	Profesie alebo činnosti, ktoré nie sú prácou

4 Podmaňte si zem! V knihe Genezis Boh pozýva človeka „podmaniť si zem a panovať nad zvieratami“. Človek je preto zodpovedný za ochranu a starostlivosť o stvorenie. Nie je despotickým vládcom, ale má sa starať o Božie stvorenie ako pastier a ochranca.

Pozri si nasledujúci obrázok a vysvetli ho.

.....

.....

.....

5 Vysvetli tento výrok: „Práca je pre človeka, nie človek pre prácu!“

.....

.....

.....

.....

4.2

Hodnota práce a dôstojnosť človeka

1

Spravodlivá mzda.

Odpovedz Róbertovi a vysvetli mu, čo je podľa teba spravodlivá mzda.

Ahoj, Róbert!

.....

.....

.....

.....

Róbert, 17 rokov

Myslím si, že každý človek má nárok na spravodlivú mzdu. Mám spolužiakov, ktorí v Tesco brigádujú za pár eur, a pritom „makajú“ celý deň. To nie je spravodlivé!

2

Cena práce.

Do tabuľky doplň profesie, ktoré spoločnosť oceňuje vysoko, ale aj také, ktoré oceňuje nízko. Pouvažuj, prečo je to tak.

Nízko ocenené profesie	Dôvod
Vysoko ocenené profesie	Dôvod

3

Odpovedz na otázky a diskutuj so spolužiakmi.

Aké profesie vykonávajú tvoji rodičia?

.....

.....

Prečo si dnes mladí ľudia nevedia nájsť prácu?

.....

.....

.....

Akú profesiu si plánuješ zvoliť?

.....

.....

.....

Je podľa teba práca dostatočne ohodnotená? Odôvodni svoje tvrdenie.

.....

.....

.....

- 4 Detská práca: Bilú a João žijú v jednom z veľkých miest v Brazílii. João má dvanásť rokov, Bilú je o niečo mladšia, má iba desať. Do školy veľmi nechodia. Aby prežili, musia pracovať. Na svete je asi 170 miliónov detí, ktoré musia pracovať.**

Nájdí 5 dôvodov, prečo je správne, aby bola detská práca vo svete zakázaná.

1.
2.
3.
4.
5.

- 5 Minitest na tému Moja budúcnosť.**

Odpovede zakrúžkuj.

1. Keď si pomyslím na budúcnosť:

- a. nabehnú mi zimomriavky
- b. zostanem ľahostajný/á
- c. som zvedavý/á

3. Ohodnotím svoju prítomnosť na škále od 1 do 10:

- a. 0 až 4
- b. 4 až 7
- c. 7 až 10

2. Budúcnosť pre mňa znamená:

- a. dosiahnuť úspech
- b. žiť pokojný život
- c. intenzívne uskutočniť všetko, čo budem môcť

4. V mojej budúcnosti predvídám:

- a. veľa roboty a námahy
- b. nič zvláštne
- c. veľa šťastia

Viac odpovedí a:

Ako to, že všetko vidíš v čiernom? Možno sa ti nepáči prítomnosť, a preto máš strach z budúcnosti. Takto to nejde! Možno je chybný tvoj spôsob vnímania života. Mal by si zmeniť smer!

Viac odpovedí b:

Keď myslíš na budúcnosť, záznam tvojej mozgovej činnosti zostáva bezo zmeny. To je nebezpečné. Život ti predsa nemôže byť ľahostajný! Určite očakávaš niečo krásne, ale možno si neveríš. Pozri sa na seba! Určite máš mnoho schopností!

Viac odpovedí c:

Budúcnosť ťa nestraší a to je veľmi dobré. Nezostáva ti nič iné ako pokračovať v plánovaní, v úsilí svoje plány uskutočniť a pozitívne myslieť. Keď pridáš ešte na zodpovednosti a veľkodušnosti, budúcnosť sa stane prítomnosťou.

Nevyhranené odpovede

Budúcnosť ťa priťahuje a zároveň plaší. Máš sny, ale vieš, že nie vždy sa dajú aj uskutočniť. A to ťa niekedy blokuje hneď na štarte. Riskuj! Niečo dobré sa určite zrealizuje!

4.3 Mať, alebo byť?

1 Mať, alebo byť? Čo je dôležitejšie?

Doplň do tabuľky chýbajúce výrazy.

Mať!	Byť!
Mať šťastie	Byť šťastný
	Pracovať
Mať lásku	
Mať byť	
Mať auto	Pohybovať sa
	Poznávať
Mať veci	
Mať deti	
	Byť priateľom
	Žiť

2 Boháč a Lazár.

Prečítaj si úryvok z Lukášovho evanjelia a zamysli sa nad obrázkom.

Bol istý bohatý človek. Obliekal sa do purpuru a kmentu a deň čo deň prepychovo hodoval. Pri jeho bráne líhal akýsi žobrák, menom Lazár, plný vredov. Túžil nasýtiť sa z toho, čo padalo z boháčovho stola, a len psy prichádzali a lízali mu vredy. Keď žobrák umrel, anjeli ho zanesli do Abrahámovho lona. Zomrel aj boháč a pochovali ho. A keď v pekle v mukách pozdvihol oči, zďaleka videl Abraháma a Lazára v jeho lone. I zvolal: „Otec Abrahám, zľutuj sa nado mnou a pošli Lazára, nech si namočí aspoň koniec prsta vo vode a zvlaží mi jazyk, lebo sa hrozne trápim v tomto plameni!“ No Abrahám povedal: „Synu, spomeň si, že si dostal všetko dobré za svojho života a Lazár zasa iba zlé. Teraz sa on tu teší a ty sa trápíš. A okrem toho je medzi nami a vami veľká priepasť, takže nik – čo ako by chcel – nemôže prejsť odtiaľto k vám ani odtiaľ prekročiť k nám.“ (Lk 16, 19 – 26)

Čo má obrázok spoločné s podobenstvom?

.....

.....

.....

.....

.....

Ako by si ho pomenoval?

.....

.....

4.4 Spoločné dobro

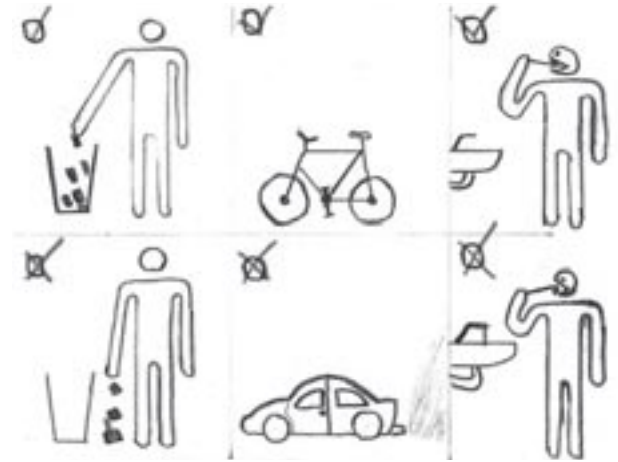
1 Čo je spoločné dobro? *Napíš svoju definíciu.*

.....

.....

2 Angažovať sa pre spoločné dobro.
Ako môžem prispieť k spoločnému dobru?
Mnohí ľudia sa vyhovávajú, že o spoločné dobro sa musí postarať štát, a že obyčajný človek nič nezmôže.

Pozorne si prezri obrázok. Ako môže podľa neho človek budovať spoločné dobro? Dopíš, čo by sa dalo robiť pre spoločné dobro.

Každý človek môže budovať spoločné dobro tým, že

.....

.....

Pre spoločné dobro by sa mohlo urobiť ešte toto:

.....

.....

3 Skutki telesného a duchovného milosrdenstva sú skutky dobročinnnej lásky, ktorými odstraňujeme alebo aspoň umenšujeme materiálnu i duchovnú biedu našich blízkych.

Zarad' jednotlivé skutky milosrdenstva do správnej kategórie.

Napomínať hriešnikov. Trpezlivo znášať krivdu. Dávať jesť hladným. Tešiť zarmútených. Dávať piť smädným. Dobre radiť pochybujúcim. Prichýliť pocestných. Odpúšťať ubližujúcim. Odievať nahých. Poskytovať pomoc väzňom. Poučat' nevedomých. Pochovávať mŕtvych. Modliť sa za živých a mŕtvych. Navštevovať chorých.

Skutki telesného milosrdenstva	Skutki duchovného milosrdenstva

4 Budovať spoločné dobro môžeš napríklad tak, že sa staneš dobrovoľníkom. Dobrovoľníctvo je neplatená, uvedomelá činnosť, ktorú vykonávame z vlastnej vôle a v prospech druhých alebo vo verejný prospech.

Zisti a opíš niektoré dobrovoľnícke organizácie – kto sú a čo robia?

Domka

.....

.....

eRko

.....

.....

Skauti

.....

.....

ZKSM

.....

.....

Byť dobrovoľníkom sa oplatí. Kým nezažiješ, nevieš, aké to je.

ZHRNUTIE: DÔSTOJNOSŤ A VÝKON

Zakrúžkuj, či je výrok podľa teba pravdivý alebo nepravdivý.

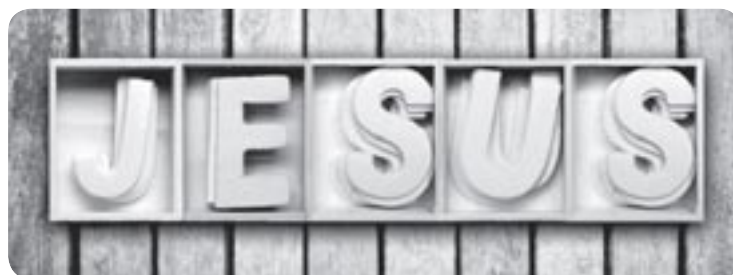
a) Človek je viac ako jeho výkon.	ÁNO	NIE
b) V knihe <i>Genezis</i> Boh pozýva človeka, aby si podmanil zem, panoval nad zvieratami a stal sa despotickým vládcom nad stvorením.	ÁNO	NIE
c) Práca je pre človeka, nie človek pre prácu.	ÁNO	NIE
d) Zostáva nám len to, čo sme rozdali.	ÁNO	NIE
e) Poučať nevedomých patrí medzi skutky telesného milosrdenstva.	ÁNO	NIE
f) Dobrovoľníctvo je platená činnosť vykonávaná v prospech druhých.	ÁNO	NIE
g) eRko je kresťanské združenie detí.	ÁNO	NIE

5

Kultúra života

„Počuli ste, že bolo povedané: »Oko za oko a zub za zub!« No ja vám hovorím: Neodporujte zlému. Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nastav mu aj druhé. Tomu, kto sa chce s tebou súdiť a vziať ti šaty, nechaj aj plášť. A keď ťa bude niekto nútiť, aby si s ním išiel jednu míľu, choď s ním dve. Tomu, kto ťa prosí, daj, a neodvracaj sa od toho, kto si chce od teba niečo požičať. Počuli ste, že bolo povedané: »Milovať budeš svojho blížneho a nenávidieť svojho nepriateľa.« Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Veď on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých. Lebo ak milujete tých, ktorí vás milujú, akú odmenu môžete čakať? Vari to nerobia aj mýtnici? A ak pozdravujete iba svojich bratov, čo zvláštne robíte? Nerobia to aj pohania? Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec.“ (Mt5, 38 – 48)

Ježiš nás pozýva, aby sme proti násiliu nebojovali násilím, lebo násilie plodí ďalšie násilie. Ježiš nás teda žiada, aby sme prinášali novú kultúru, ktorá neplodí smrť, ale kultúru, ktorá rodí život: kultúru života!

Doplň do tabuľky prvky kultúry farizejov a Ježiša.

Kultúra farizejov	Kultúra Ježiša
Oko za oko	
	Nastav druhé líce
	Nechaj mu plášť
Ísť s ním jednu míľu	
	Buďte dokonalí ako váš Otec

Hodnota a rebríček hodnôt

5.1

1 Hodnoty dnešnej spoločnosti.

V pracovnom zošite je nakreslená veľká strmá hora. Na jej vrchol umiestni tri postavy (reálne alebo vymyslené), o ktorých si myslíš, že sú dnes vzormi pre ostatných. Následne odpovedaj na otázky:

- Ktorá vlastnosť je najvýraznejšia u každej z postáv?

.....

.....

- Ktoré vlastnosti postáv si najviac ceníš?

.....

.....

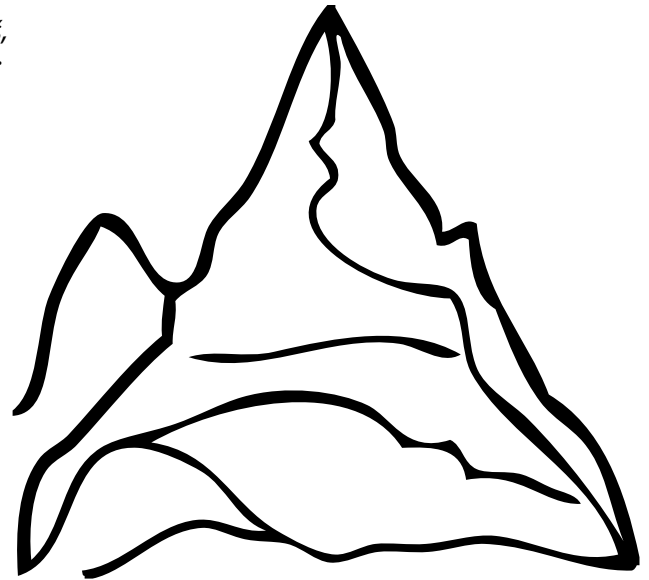
- Považuješ za dôležité byť na vrchole?

.....

.....

.....

.....

- Ktoré hodnoty najviac oceňuje spoločnosť?

.....

.....

.....

.....

Hodnoty regulujú a usmerňujú správanie jedinca. Vo svojom živote treba rozlišovať medzi tým, čo je hodnotnejšie, a tým, čo je menej hodnotné. To, čo má hodnotu, treba dať na prvé miesto. Sú to veľké kamene!

Istý vysokoškolský profesor raz priniesol svojim študentom na hodinu sklenú nádobu naplnenú až po okraj kameňmi. Položil ju na katedru a opýtal sa ich: „Je táto nádoba plná?“ Odpovedali mu, že je plná. Profesor sa zohol, vybral spod katedry vrečko so štrkom, nasypal ho na kamene, zatriasol nádobou a štrk sa dostal do medzier medzi kamením. Znovu sa ich opýtal: „A teraz je táto nádoba plná?“ Študenti odpovedali: „Áno, teraz už je plná.“ Vtedy profesor vybral vrečko s jemným pieskom, nasypal ho na kamene a štrk, potriasol nádobou a piesok vošiel do nádoby. „A teraz je nádoba plná?“ Študenti sa začali usmievať: „No zdá sa, že teraz je už naozaj plná.“ Profesor vybral fľašu s vodou a voda vošla do plnej nádoby.

- 2 Kozmická loď. Predstav si, že si člen kozmickej posádky na osvetlenej strane Mesiaca. Pre mechanickú chybu ste núdzovo pristáli 350 km od materskej družice, ktorá vás má dopraviť na Zem. Väčšina výstroja je poškodená. Zo zoznamu nepoškodeného materiálu treba vybrať najdôležitejšie veci, aby ste mohli prežiť cestu k materskej družici.**

Zorad' veci podľa dôležitosti. Číslom 1 označ najdôležitejšiu vec, ktorú si so sebou zoberieš, číslom 15 vec najmenej dôležitú. Môžeš si zobrať maximálne päť vecí: ¹

Veci, ktoré si môžeš vybrať	Poradie dôležitosti	Veci, ktoré si môžeš vybrať	Poradie dôležitosti
Krabička zápalek		Mapa Mesiaca a hviezdnej oblohy	
Koncentrovaná potrava		Nafukovací záchranný čln	
150 m nylonovej šnúry		Magnetický kompas	
Padákový hodváb		15 litrov vody	
Prenosný ohrievač		Svetlice	
Dve pištole		Krabička s obvázmi a injekčnými striekačkami	
Krabička práškového mlieka		Prenosný vysielač a prijímač	
Dva kyslíkové zásobníky		na slnečné batérie	

- 3 Akých vecí sa dokážeš zbaviť? Zostaviť rebríček hodnôt znamená ujasniť si poradie vecí, ktoré sú pre teba skutočne dôležité. Letíš balónom a máš v koši 10 dôležitých vecí (každá váži 2 kg), ale balón stále klesá. Ak sa chceš zachrániť, musíš ich postupne povyhadzovať.**

V akom poradí by si ich vyhadzoval? Vec, ktorú by si si nechal najdlhšie, označ číslom 10.

Veci, ktorých sa dokážeš postupne zbaviť	Poradové číslo
Chcem robiť prácu, ktorá ma baví.	
Chcem mať vzťah s pekným a dobrým dievčaťom/chlapcom.	
Chcem mať veľa peňazí.	
Chcem mať dom a auto.	
Chcem slúžiť Bohu.	
Chcem byť šťastný.	
Chcem mať spoľahlivých priateľov.	
Chcem mať peknú rodinku a deti.	
Chcem byť zdravý.	
Chcem pomáhať ľuďom.	

¹ A teraz porovnaj svoje poradie dôležitosti s oficiálnymi výsledkami: 1. dva kyslíkové zásobníky, 2. 15 litrov vody, 3. mapa Mesiaca a hviezdnej oblohy, 4. koncentrovaná potrava, 5. prenosný vysielač a prijímač na slnečné batérie, 6. 150 m nylonovej šnúry, 7. krabička s obvázmi a injekčnými striekačkami, 8. padákový hodváb, 9. nafukovací čln, 10. svetlice, 11. dve pištole, 12. krabička práškového mlieka, 13. prenosný ohrievač, 14. magnetický kompas, 15. krabička zápalek.

4 Daj to najdôležitejšie na prvé miesto! „Sorry, ale teraz naozaj nemám čas... viem, že je to dôležité, ale teraz naozaj nemôžem, mám tolko neodkladných vecí... možno neskôr, zajtra, pozajtra, o mesiac, o rok... nikdy...???” Urob si poriadok medzi dôležitými a naliehavými vecami.

Doplň do tabuľky veci, ktoré sú: dôležité a naliehavé, dôležité a nenaliehavé, nedôležité a naliehavé, nedôležité a nenaliehavé... pokojne doplň aj ďalšie!

skutočné hodnoty – krízy – zbytočné veci – plánovanie – neodkladný problém – škola – niektoré telefonické rozhovory – chatovanie – facebook – vytváranie vzťahov – skutočný oddych – sedenie pred TV alebo PC – osobný rast – príprava na písomku – zabíjanie času...

	NALIEHAVÉ	NENALIEHAVÉ
DÔLEŽITÉ		
NEDÔLEŽITÉ		

Čomu venuješ väčšinu svojho času? Čím napĺňaš svoj deň?

.....

.....

Čím žiješ? Pre čo? Pre koho?

.....

.....

Chceš niečo zmeniť?

.....

.....

.....

.....

3 Hymnus na život bl. Matky Terezy.

Prečítaj si hymnus a podčiarkni vety, ktoré sa ti páčia. Zdôvodni, prečo je život dôležitý.

Život je šanca, využi ju!
 Život je krása, obdivuj ju!
 Život je blaženosť, užívaj ju!
 Život je sen, uskutočni ho!
 Život je výzva, prijmi ju!
 Život je povinnosť, naplň ju!
 Život je hra, hraj ju!
 Život je bohatstvo, ochraňuj ho!

Život je láska, poteš sa ňou!
 Život je záhada, prenikni ňou!
 Život je slub, splň ho!
 Život je smútok, prekonaj ho!
 Život je hymna, spievaj ju!
 Život je boj, prijmi ho!
 Život je šťastie, zaslúž si ho!
 Život je život, bráň ho!

.....

.....

.....

.....

.....

4 Napíš 5 vecí, ktoré podľa teba znamenajú podporovať život a ktoré by si bol schopný urobiť aj ty!

Podporovať život – mohol by som urobiť toto:	
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

5.3 Kultúra – rozvoj človeka a ľudskej spoločnosti

1 Súčasná kultúra.

Pozri si obrázok nižšie. Čo vypovedá o súčasnej kultúre? Ako by si ho pomenoval?

2 Čo je kultúra? Zamysli sa nad súčasnou kultúrou a jej hodnotami.

Vyber 5 predmetov, ktoré charakterizujú súčasnú kultúru a nakresli ich.

3 Čím by bola Európa bez kresťanstva?

Nájdí aspoň 10 vecí, ktoré by dnes neboli, keby kresťanstvo nejestvovalo.

Čím by bola Európa bez kresťanstva?	
1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

4 Minitest Moja škola: ako ju zmeniť?

Odpovede zakrúžkuj.

1. Škola je:

- a. nuda
- b. nutnosť
- c. okamih rozvoja

2. V škole sa cítiš:

- a. ľahostajný
- b. nepríjemne
- c. prijatý

3. Keď „škola dobre nefunguje“, je to vina:

- a. nikoho; vždy to tak bolo
- b. učiteľov
- c. tých, ktorí si neplnia dobre svoje povinnosti

4. Prvá vec, ktorú by si v škole zmenil:

- a. automat na kávu
- b. učiteľov, všetkých by som prepustil
- c. nechť rozhýbať sa

Viac odpovedí a:

Zdá sa, že zohrievanie lavíc ťa baví viac než čokoľvek iné. Zatrás nudou a prežívaj túto skúsenosť ako hlavný hrdina: bude sa ti to dokonca páčiť!

Viac odpovedí b:

Voči tejto inštitúcii si nepriateľsky naladený. Preskúmaj, prečo je to tak. Skús sa na školu pozrieť ako na príležitosť, ktorá ti pomáha rásť, nie ako na miesto, kam „musíš“ ísť.

Viac odpovedí c:

Si typ, ktorý sa na svet pozerá pozitívne a realisticky. Podľa teba možno školu zmeniť, ak si všetci, študenti i učitelia, navzájom pomôžete. Skús začať, chce to kus dobrej vôle! Aj takto prispieješ na budovanie novej kultúry Božieho kráľovstva.

Nevyhranené odpovede

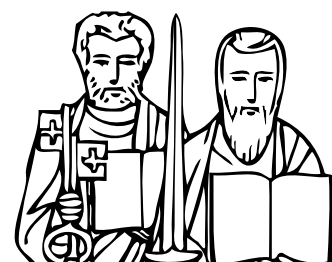
Si nerozhodný. Nevieš, či so školou skončiť alebo jej dať ešte jednu šancu. Zatni zuby a skús v nej nájsť nejaké to pozitívum, aj keď sa topíš v písomkách a učiteľ je náládový.

NAŠI VEĽKÍ RODÁCI**1 Každý máme svojho patróna: zisti o svojom patrónovi čo najviac. Čo sa ti na ňom najviac páči?**

Môj patrón je

Páči sa mi na ňom/nej

.....

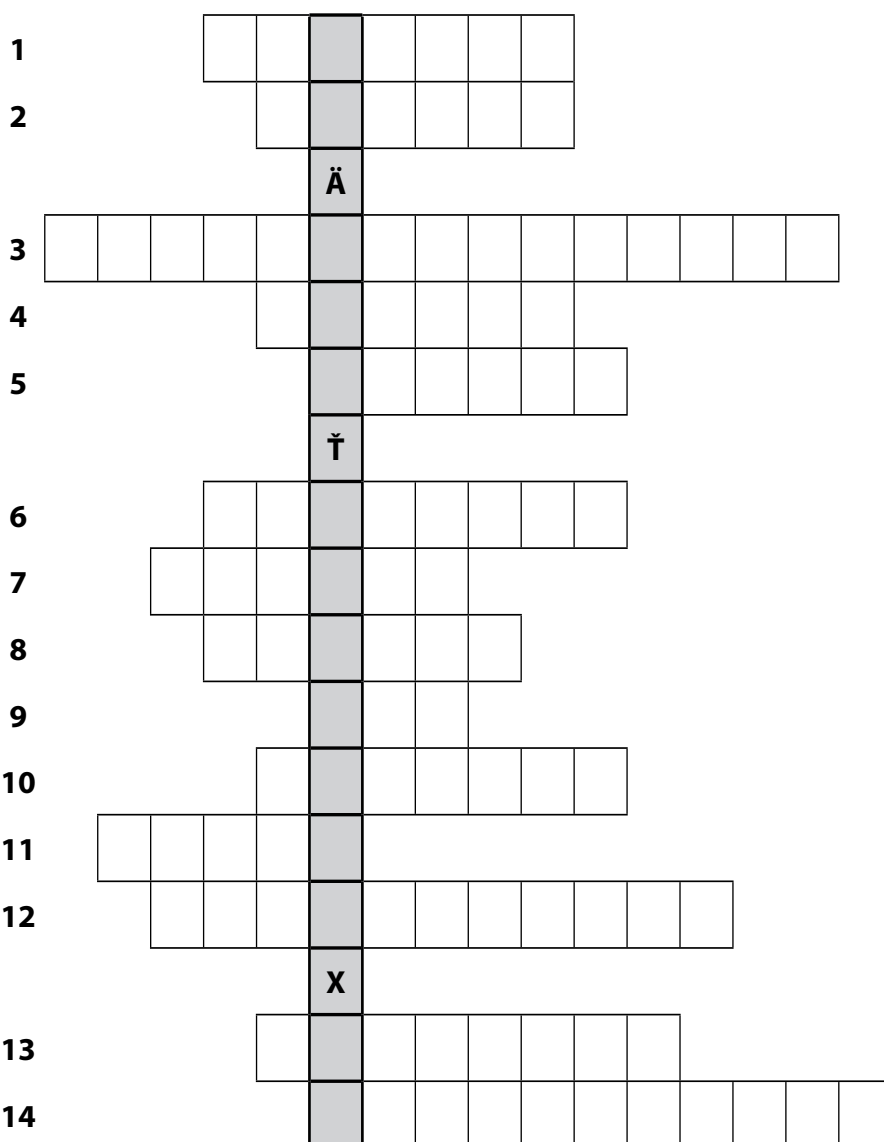
2 Svätci sa väčšinou zobrazujú s nejakým symbolom alebo sa spomínajú v súvislosti so situáciou, ktorá je pre nich charakteristická.

K jednotlivým svätcom prirad' správne symboly alebo situácie:

A. Sv. Peter	☐	chlieb pre chudobného alebo ruža v zástere
B. Sv. Pavol	☐	má na palici mušľu
C. Sv. Ondrej	☐	nosí na pleci malého Ježiška
D. Sv. Jakub	☐	bojuje s drakom
E. Sv. Martin	☐	má v rukách kľúče
F. Sv. Alžbeta Uhorská	☐	hrá na hudobný nástroj
G. Sv. Cecília	☐	sedí na koni a rozdeľuje svoj plášť s chudobným
H. Sv. Krištof	☐	má v rukách meč
I. Sv. Juraj	☐	kríž v tvare X

3 Známi a menej známi svätci na Slovensku. Aj Slovensko je krajina svätcov. Ak vyriešiš tajničku, zistíš, že svätosť je pre všetkých:

1. Svätec, ktorý pochádzal z okolia Nítry, stal sa biskupom a zomrel v roku 1046.
2. Pôvodom z Poľska a usadil sa v kláštore sv. Hypolita na Zobore. Prvým menom sa volal Andrej.
3. Známa slovenská svätica zomrela v Marburgu a vyznačovala sa nezištnou láskou a pomocou chudobným.
4. Žiak sv. Cyrila a Metoda.
5. Miesto pri Trenčíne, kde sa sv. Benedikt utiahol ako pustovník.
6. Zbojníci ho zabili a hodili do Váhu.
7. Mesto na východe Slovenska, kde zomreli traja mučeníci v roku 1619.
8. Jeho relikvie sa nachádzajú v nitrianskej katedrále.
9. Biskup, ktorého telo je pochované v Dóme sv. Martina v Bratislave. Druhým menom sa volal Almužník.
10. Mučeník zo 4. storočia, ktorého relikvie uctievaajú vo františkánskom kostole v Bratislave.
11. Brat sv. Metoda
12. Saleziánsky kňaz, ktorý zomrel na následky umučenia a väznenia v roku 1969.
13. Marek Križin, Melichar Grodziecki a Štefan Pongrácz sú traja košickí...
14. Priezvisko slovenskej mučienice, ktorú Ján Pavol II. 14. septembra 2003 vyhlásil za blahoslavenú. Jej krstné meno je Zdenka.

- 4** Predstav si, že si novinár a stroj času ťa prenesie do roku 1955. Môžeš sa stretnúť s niektorými ľuďmi, ktorí vtedy žili na Slovensku a nebáli sa vyznať svoju vieru: bl. Metod Dominik Trčka, bl. Pavol Gojdič, bl. Vasil Hopko, bl. Sára Salkaházi, bl. Zdenka Schellingová a Boží služobník Titus Zeman.

Vyber si z nich dvoch a urob s nimi fiktívny rozhovor. Čo by si sa ich opýtal?
A čo by ti asi odpovedali?

Otázka:

.....

Odpoveď:

.....

Otázka:

.....

Odpoveď:

.....

- 5** Byť svätým dnes. Prečítaj si modlitbu, ktorá kolovala po sociálnych sieťach.

Napíš aspoň 5 vlastností, čo znamená byť v dnešnej dobe svätým.

„Potrebujeme svätcov bez sután a závojov. Potrebujeme džínsových a teniskových svätcov. Potrebujeme svätcov, ktorí idú do kina, počúvajú hudbu a prechádzajú sa so svojimi priateľmi a kamarátmi. Potrebujeme svätcov, ktorí Boha dávajú na prvé miesto, ale vynikajú aj na vysokej škole. Potrebujeme svätcov, ktorí si nájdu čas na každodennú modlitbu a sú schopní čistej lásky alebo posväcujú čistotu. Potrebujeme moderných svätcov, svätcov 21. storočia.“

Byť svätý dnes znamená

.....

ZHRNUTIE: KULTÚRA ŽIVOTA

Zakrúžkuj, či je výrok pravdivý alebo nepravdivý.

- a) Ježiš hovorí, že ak ťa niekto udrie po pravom líci, vráť mu to.
b) Hodnoty sú ako veľké kamene, ktoré treba dať na prvé miesto.
c) Ideológia rodovej rovnosti patrí medzi prejavy kultúry smrti.
d) Právo nenarodených detí na život je výrazom kultúry života.
e) Slovensko nemá žiadneho svätého alebo blahoslaveného.
f) Svätosť nie je pre všetkých, ale iba pre vyvolených.
g) Svätosť nie je luxus.

ÁNO NIE

ÁNO NIE

ÁNO NIE

ÁNO NIE

ÁNO NIE

ÁNO NIE

ÁNO NIE